

Tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt - thực trạng và một số giải pháp nâng cao chất lượng

Ngày nhận bài: 11/11/2025 | Ngày phản biện: 15/11/2025 | Ngày xuất bản: 06/01/2026

Tác giả: Nguyễn Thị Minh Nguyệt (Báo điện tử Dân Việt)

Tóm tắt: Đề tài tập trung nghiên cứu quy trình tổ chức, sản xuất nội dung video trong thể loại phóng sự điều tra trên nền tảng Báo điện tử Dân Việt. Nghiên cứu làm rõ vai trò của tổ chức nội dung trong việc đảm bảo tính chân thực, khách quan, tính định hướng dư luận và sức lan tỏa xã hội của mỗi tác phẩm điều tra. Thông qua khảo sát thực tiễn, đề tài ghi nhận Báo Dân Việt đã xây dựng được quy trình sản xuất tương đối chuyên nghiệp, kết hợp hiệu quả giữa nghiệp vụ báo chí và công nghệ truyền thông số, tạo ra nhiều phóng sự có sức ảnh hưởng lớn trong xã hội. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, vẫn tồn tại một số hạn chế như chất lượng hình ảnh chưa đồng đều, kịch bản video chưa thật sự chặt chẽ, cách kể chuyện còn thiếu sáng tạo và tương tác với khán giả chưa cao. Từ đó, tác giả đề xuất các giải pháp nâng cao như đổi mới quy trình sản xuất đa tầng, ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong biên tập, tăng cường đào tạo phóng viên chuyên sâu về kỹ năng quay dựng và storytelling, nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng và sức hấp dẫn của phóng sự điều tra video trong môi trường báo chí hiện đại.

1. Đặt vấn đề

Trong thời đại truyền thông số, khi nền báo chí đang chuyển mình mạnh mẽ từ hình thức in ấn truyền thống sang mô hình tòa soạn hội tụ đa nền tảng, video đã khẳng định vị thế là một phương tiện thể hiện có sức thuyết phục cao trong hoạt động báo chí. Sự kết hợp của hình ảnh chuyển động, âm thanh chân thực và lối kể chuyện nhiều lớp mang lại cho phóng sự điều tra khả năng không chỉ phản ánh hiện thực mà còn khơi gợi cảm xúc, kích thích tư duy và tạo dư âm xã hội sâu rộng. Báo điện tử Dân Việt là cơ quan ngôn luận của Trung ương Hội Nông dân Việt Nam được xem là một trong những đơn vị tiên phong phát triển dòng video phóng sự điều tra, coi đó là công cụ thể

hiện rõ nét vai trò giám sát, phản biện và đồng hành cùng công cuộc đổi mới đất nước. Tuy nhiên, quá trình tổ chức nội dung cho video phóng sự điều tra là một hoạt động mang tính tổng hợp, đòi hỏi sự hòa quyện giữa trình độ nghiệp vụ, bản lĩnh chính trị, tư duy sáng tạo và năng lực công nghệ. Trong bối cảnh cạnh tranh thông tin ngày càng quyết liệt, việc nâng cao chất lượng tổ chức nội dung video trở thành yêu cầu then chốt nhằm khẳng định tính chuyên nghiệp và uy tín của tòa soạn.

2. Vai trò của tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên báo điện tử

Trong hệ thống các thể loại báo chí hiện đại, phóng sự điều tra được xem như một bộ phận quan trọng của báo chí điều tra, mang nhiệm vụ tìm hiểu sâu, vạch trần và phơi bày những sự thật ẩn giấu, có ý nghĩa lợi ích công cộng, qua đó thể hiện mạnh mẽ vai trò “người gác cổng” của báo chí trước các vấn đề bức xúc của xã hội. Tổ chức nội dung trong phóng sự điều tra trên báo điện tử được hiểu là quá trình sắp xếp, lựa chọn và kết cấu thông tin, chi tiết, hình ảnh, âm thanh, video và các yếu tố truyền thông khác sao cho hợp lý, mạch lạc và hấp dẫn nhất, nhằm giúp người đọc, người xem tiếp cận được bản chất của sự thật một cách rõ ràng và thuyết phục.

Theo tác giả Đức Hiền trong cuốn sách Nhà báo điều tra thì phóng sự điều tra trên báo điện tử nói chung, tổ chức nội dung trong phóng sự điều tra trên báo điện tử nói riêng có nhiều vai trò quan trọng⁽¹⁾, cụ thể:

Trước hết, việc tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên báo điện tử giữ vị trí trung tâm, đóng vai trò như bộ khung định hình toàn bộ tác phẩm, quyết định cách thức câu chuyện được kể và sự tiếp nhận của công chúng. Một phóng sự điều tra, video thường khởi đầu bằng việc nêu ra vấn đề có thật, thông qua hình ảnh và video hiện trường để đặt người xem vào bối cảnh cụ thể, từ đó tạo cảm giác trực diện và tin cậy. Trên nền tảng đó, nội dung video tiếp tục dẫn dắt mạch điều tra bằng việc từng bước hé lộ chi tiết, chứng cứ, nhân vật và tài liệu liên quan, giúp người xem theo dõi quá trình khám phá sự thật một cách logic. Nếu việc tổ chức nội dung video thiếu khoa học hoặc sắp xếp không hợp lý, phóng sự sẽ trở nên rời rạc, mạch kể bị đứt gãy và làm suy giảm sức thuyết phục. Người phụ trách nội dung video không chỉ sắp xếp thông tin theo trình tự thời gian hay mức độ quan trọng, mà còn phải lựa chọn điểm nhấn hình ảnh, xây dựng nhịp điệu và kịch tính phù hợp với đặc thù tiếp nhận nhanh của

báo điện tử. Trong không gian số, nơi người xem có thể rời khỏi video chỉ sau vài giây, năng lực tổ chức nội dung video hấp dẫn, mạch lạc và dễ theo dõi chính là yếu tố then chốt để giữ chân công chúng đồng hành trọn vẹn với hành trình điều tra.

Thứ hai, tổ chức nội dung video còn đảm nhiệm vai trò kết nối các yếu tố hình thức và kỹ thuật, giúp phóng sự điều tra trên báo điện tử trở thành một sản phẩm truyền thông đa phương tiện hoàn chỉnh. Trong môi trường báo chí số, video giữ vị trí trung tâm nhưng luôn được đặt trong mối quan hệ chặt chẽ với lời bình, hình ảnh tĩnh, âm thanh, đồ họa và dữ liệu bổ trợ. Việc tổ chức các thành tố này một cách hợp lý giúp video không chỉ minh họa cho bài viết mà trở thành kênh truyền tải thông tin độc lập, có khả năng chứng minh và thuyết phục. Chỉ một đoạn video được đặt đúng thời điểm, đúng ngữ cảnh cũng có thể làm tăng giá trị bằng chứng hơn nhiều lần so với mô tả bằng chữ. Khi các yếu tố đa phương tiện được tổ chức theo trình tự mạch lạc, người xem dễ dàng theo dõi nội dung video điều tra mà không bị rối, đồng thời nhận diện rõ những điểm cốt lõi của vấn đề. Có thể xem công tác tổ chức nội dung video như quá trình dựng một bộ phim tài liệu điều tra, nơi mỗi khung hình đều phục vụ cho mục tiêu làm rõ sự thật.

Thứ ba, tổ chức nội dung video còn thể hiện rõ vai trò định hướng giá trị xã hội và thông điệp nhân văn của phóng sự điều tra. Video không chỉ phản ánh sự việc mà còn góp phần truyền tải quan điểm, thái độ và trách nhiệm xã hội của cơ quan báo chí trước các vấn đề được điều tra. Thông qua việc sắp xếp mạch nội dung video từ mở đầu, phát hiện, phân tích đến kết luận, phóng sự giúp công chúng hiểu rõ bản chất vấn đề và nhận thức được những hệ lụy xã hội liên quan. Một cấu trúc nội dung video hợp lý giúp phóng sự giữ được tính khách quan, tránh sa vào cảm xúc cực đoan hoặc chi tiết vụn vặt, đồng thời phát huy vai trò phản biện và giám sát xã hội của báo chí. Nhờ đó, mỗi phóng sự điều tra video không chỉ là một sản phẩm thông tin mà còn trở thành phương tiện nuôi dưỡng niềm tin của công chúng vào sự minh bạch, công lý và các giá trị tích cực của đời sống xã hội.

3. Ưu điểm, hạn chế của tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt

3.1. Nội dung, số lượng video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt

Mảng nội dung	Số lượng	Tỉ lệ %
Đất đai	217	35,5
Môi trường	153	25,0
Kinh tế	108	17,6
Văn hóa - xã hội	83	13,6
Các lĩnh vực khác	51	8,3

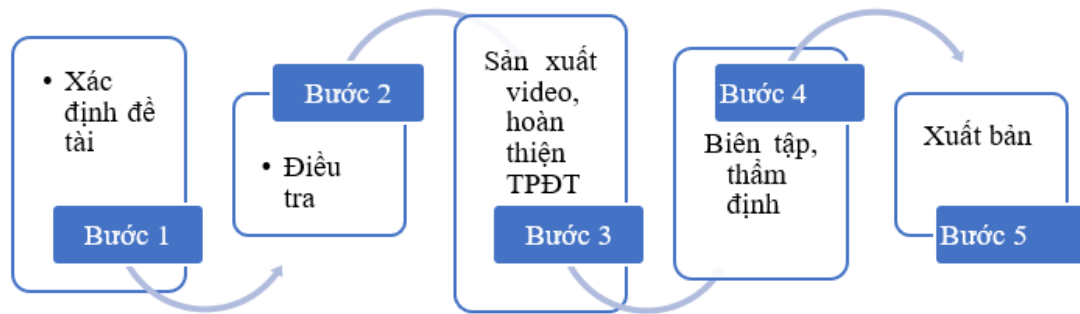
Bảng: Số lượng, tỉ lệ video trong các phóng sự điều tra của Báo điện tử Dân Việt chia theo các mảng nội dung trong thời gian khảo sát
(Nguồn: học viên tự khảo sát, thống kê)

Qua bảng số liệu cho thấy, trong thời gian khảo sát năm từ ngày 1/1/2023 đến ngày 31/12/2024, mảng nội dung về đất đai chiếm tỷ trọng cao nhất với 217 video, tương ứng 35,5%, phản ánh rõ sự quan tâm lớn của Báo điện tử Dân Việt đối với những vấn đề nhạy cảm, phức tạp và có nhiều yếu tố lợi ích liên quan trực tiếp đến đời sống người dân như tranh chấp, thu hồi, bồi thường hay quy hoạch sử dụng đất. Đây cũng là mảng thường xuyên phát sinh tiêu cực, đòi hỏi báo chí phải vào cuộc điều tra để bảo vệ quyền lợi chính đáng của người dân và góp phần minh bạch hóa quản lý nhà nước. Tiếp đến là mảng môi trường với 153 video, chiếm 25%, thể hiện sự chú trọng của tòa soạn tới các vấn đề ô nhiễm, xả thải công nghiệp, biến đổi khí hậu, phá rừng hay suy thoái tài nguyên. Mảng kinh tế với 108 video, chiếm 17,6%, tập trung vào những chủ đề như gian lận thương mại, tham nhũng, thất thoát ngân sách hoặc bất cập trong đầu tư công, qua đó cho thấy sự quan tâm đến khía cạnh minh bạch và hiệu quả kinh tế. Mảng văn hóa – xã hội có 83 video, tương ứng 13,6%, thường phản ánh những hiện tượng lệch chuẩn, tệ nạn hoặc vấn đề giáo dục, y tế, đời sống cộng đồng. Cuối cùng, nhóm “các lĩnh vực khác” với 51 video, chiếm 8,3%, tuy chiếm tỷ lệ nhỏ nhưng góp phần làm phong phú diện mạo nội dung phóng sự điều tra của Dân Việt, cho thấy sự mở rộng phạm vi đề tài theo hướng đa chiều và gắn với các vấn đề mới nảy sinh trong xã hội. Từ đó có thể khẳng định rằng, Dân Việt đã lựa chọn cấu trúc nội dung điều tra hợp lý, vừa tập trung vào các lĩnh vực có tính thời sự, xung đột lợi ích cao, vừa đảm bảo sự đa dạng trong phản ánh hiện thực đời sống.

3.2. Ưu điểm trong tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt

Tòa soạn đã xây dựng được một quy trình sản xuất bài bản, mạch lạc và có tính hệ thống cao. Toàn bộ các công đoạn từ lựa chọn đề tài, tác nghiệp hiện trường, biên tập đến xử lý hậu kỳ đều được sắp xếp theo trình tự khoa học, có sự phối hợp nhịp nhàng giữa các bộ phận phụ trách.

Tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra tuân thủ 5 bước:

Sơ đồ Quy trình tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt (Mẫu: Ban Bạn đọc, Báo điện tử Dân Việt)

Quy trình tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt được triển khai theo một trình tự chặt chẽ, khoa học, bảo đảm vừa tuân thủ chuẩn mực báo chí điều tra, vừa phù hợp với đặc thù sản xuất nội dung đa phương tiện trên nền tảng báo mạng điện tử. Bước 1 xác định đề tài, tòa soạn và nhóm phóng viên xuất phát từ việc phát hiện vấn đề xã hội nổi cộm, có dấu hiệu sai phạm, tiêu cực hoặc bất cập kéo dài liên quan trực tiếp đến lợi ích của người dân. Việc lựa chọn đề tài không chỉ dựa trên tính thời sự mà còn đặt trọng tâm vào giá trị điều tra, khả năng khai thác bằng hình ảnh video và mức độ tác động xã hội sau khi công bố. Trong bối cảnh cạnh tranh thông tin trên môi trường số, Dân Việt ưu tiên các đề tài gắn với đất đai, môi trường, kinh tế và đời sống nông thôn, nơi có nhiều xung đột lợi ích và tiếng nói của người yếu thế cần được phản ánh. Ngay từ khâu này, yếu tố video đã được tính đến như một công cụ chủ lực để tăng tính trực quan, sức thuyết phục và khả năng lan tỏa của phóng sự điều tra.

Bước 2, quá trình thu thập thông tin được tiến hành một cách công phu, bài bản và kéo dài trong nhiều thời gian khác nhau. Phóng viên Dân Việt sử dụng đồng thời nhiều phương pháp nghiệp vụ như điều tra thực địa, ghi hình hiện trường, phỏng vấn nhân

chứng, đối tượng liên quan, thu thập tài liệu, văn bản và đối chiếu thông tin từ nhiều nguồn độc lập. Trong giai đoạn này, video không chỉ là sản phẩm cuối cùng mà còn là phương tiện ghi nhận chứng cứ, lưu giữ diễn biến thực tế và phản ánh chân thực bối cảnh điều tra. Việc ghi hình được thực hiện có chủ đích, chú trọng các chi tiết mang giá trị chứng minh, các hình ảnh có khả năng tạo lập bằng chứng thị giác, đồng thời bảo đảm an toàn cho phóng viên và tuân thủ các quy định pháp luật, đạo đức nghề nghiệp.

Bước 3, sản xuất video và hoàn thiện tác phẩm điều tra là giai đoạn chuyển hóa dữ liệu điều tra thành sản phẩm báo chí hoàn chỉnh. Trên cơ sở tư liệu đã thu thập, phóng viên và biên tập viên tiến hành xây dựng kịch bản video điều tra, xác định tuyến nội dung, mạch kể và các điểm nhấn cần làm rõ. Video phóng sự điều tra của Dân Việt thường kết hợp linh hoạt giữa hình ảnh hiện trường, lời bình, phỏng vấn, đồ họa và tư liệu liên quan nhằm làm sáng tỏ bản chất vấn đề. Quá trình sản xuất không chỉ nhằm truyền tải thông tin mà còn hướng tới việc tạo dựng lập luận logic, dẫn dắt công chúng tiếp cận vấn đề một cách có hệ thống, từ biểu hiện bề ngoài đến nguyên nhân sâu xa và hệ lụy xã hội.

Bước 4, biên tập và thẩm định, giữ vai trò then chốt trong việc bảo đảm chất lượng và độ tin cậy của phóng sự điều tra video. Tại khâu này, sản phẩm được rà soát kỹ lưỡng về nội dung, hình ảnh, lời bình và các chi tiết pháp lý liên quan. Ban biên tập Dân Việt kiểm tra tính xác thực của thông tin, đối chiếu nguồn tin, cân nhắc mức độ phản ánh và tác động xã hội của video trước khi cho phép xuất bản. Việc thẩm định còn nhằm hạn chế rủi ro pháp lý, bảo đảm nguyên tắc khách quan, công bằng, không suy diễn hoặc kết luận thiếu căn cứ, đồng thời giữ vững uy tín của tờ báo trong lĩnh vực báo chí điều tra.

Bước 5, xuất bản đánh dấu việc đưa phóng sự điều tra video đến với công chúng trên nền tảng báo điện tử và các kênh phân phối liên quan. Video được đăng tải đồng bộ với bài viết điều tra, tối ưu hóa về tiêu đề, mô tả, vị trí hiển thị và khả năng chia sẻ trên mạng xã hội nhằm gia tăng mức độ tiếp cận. Sau khi xuất bản, tòa soạn tiếp tục theo dõi phản hồi của dư luận, mức độ lan tỏa và những tác động thực tiễn mà phóng sự tạo ra, từ đó làm cơ sở cho các tuyến bài tiếp theo hoặc kiến nghị giải pháp. Toàn bộ quy trình này cho thấy cách Báo điện tử Dân Việt tổ chức nội dung video trong phóng

sự điều tra một cách có hệ thống, phát huy vai trò của video như một công cụ điều tra, phản biện và giám sát xã hội hiệu quả trên môi trường báo chí số.

Nhờ quy trình này, các video phóng sự luôn đảm bảo sự liền mạch về nội dung, tính trung thực trong phản ánh và sức hấp dẫn trong cách kể chuyện. Chính sự chặt chẽ này đã giúp mỗi sản phẩm điều tra hình ảnh của Dân Việt có cấu trúc rõ ràng, thông điệp xuyên suốt và khả năng dẫn dắt mạnh mẽ, góp phần khẳng định uy tín nghề nghiệp của tòa soạn. Nhờ vậy, các tác phẩm không chỉ đạt chuẩn chuyên môn mà còn có sức lan tỏa trong xã hội, thường được nhiều cơ quan báo chí và tổ chức trích dẫn như những nguồn tư liệu xác thực, có giá trị định hướng dư luận.

Ví dụ điển hình từ tuyển video điều tra thuộc mảng đất đai về vụ việc vi phạm sử dụng đất tại xã Tiến Thắng huyện Mê Linh, được khởi nguồn từ bài viết “Sau chỉ đạo của Chủ tịch huyện Mê Linh, vi phạm sử dụng đất tại xã Tiến Thắng chưa được xử lý dứt điểm” đăng ngày 5 tháng 4 năm 2023. Cụ thể, quá trình tổ chức sản xuất tuyển nội dung này thể hiện rõ sự phối hợp chặt chẽ giữa các khâu: phóng viên phụ trách lĩnh vực bạn đọc ban đầu tiếp nhận thông tin phản ánh từ người dân, sau đó tiến hành khảo sát thực địa, ghi nhận hình ảnh bằng thiết bị chuyên dụng, và thu thập hồ sơ pháp lý liên quan đến khu đất bị lấn chiếm. Tiếp theo, dữ liệu hiện trường được chuyển về bộ phận thư ký và biên tập để đối chiếu với các văn bản quy hoạch giao thông, bản đồ hành chính và thông tin từ chính quyền địa phương nhằm xác minh tính xác thực. Sau khi kịch bản video được phác thảo, nhóm kỹ thuật dựng phim đã kết hợp hình ảnh flycam, lời bình, phỏng vấn người dân và trích dẫn văn bản quy phạm pháp luật để tái hiện mạch thông tin rõ ràng theo trình tự logic: từ thực trạng vi phạm, phản ứng của người dân, căn cứ pháp lý, tới trách nhiệm của cơ quan quản lý và diễn biến xử lý sau chỉ đạo của chính quyền.

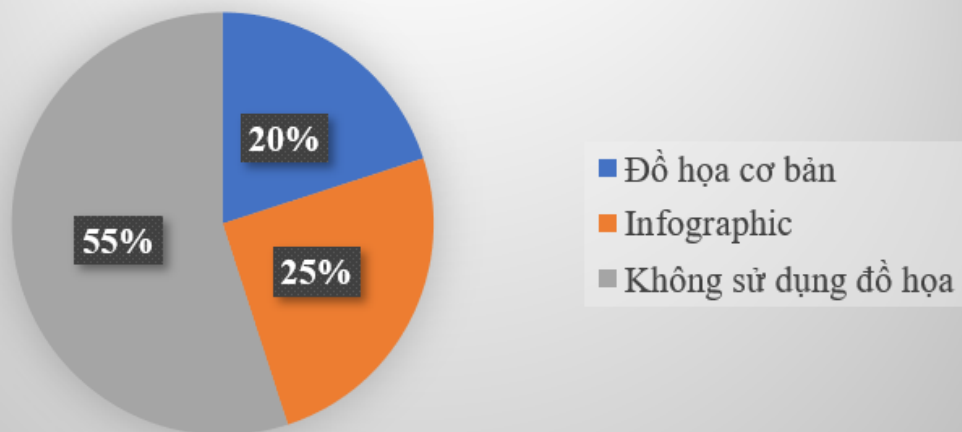
Khả năng tổ chức nội dung linh hoạt, sáng tạo và phù hợp với từng đề tài cụ thể. Theo số liệu tổng kết của Ban Bạn đọc, trong giai đoạn 2023 đến 2024, chuyên mục phóng sự điều tra của Báo Dân Việt đã cho ra đời khoảng 600 video với tổng lượt xem xấp xỉ 40 triệu, đồng thời ghi nhận tỷ lệ tương tác trung bình lên tới 9,8%, vượt trội so với mức 7,2% của các video xã hội thông thường. Kết quả này cho thấy Dân Việt đã biết cách đổi mới hình thức thể hiện và tùy chỉnh phong cách kể chuyện cho phù hợp với từng vụ việc, từng chủ đề cụ thể. Với các đề tài phức tạp như đất đai, môi trường hay

sai phạm hành chính, đội ngũ làm báo đã kết hợp linh hoạt giữa hình thức ghi hình bí mật, phỏng vấn công khai và lời dẫn mạch lạc, tạo nên những video nhiều tầng thông tin, hấp dẫn người xem từ đầu đến cuối. Chính sự đa dạng và tinh tế trong tổ chức nội dung giúp mỗi phóng sự của Dân Việt vừa có chiều sâu, vừa gần gũi, dễ tiếp cận mà vẫn giữ được tinh thần điều tra nghiêm túc.

Ví dụ như tuyến video điều tra về vụ việc đổ phế thải và tập kết vật liệu trái phép ven sông Hồng địa phận huyện Đông Anh Hà Nội, đăng ngày 23 tháng 5 năm 2024. Đây là một vụ việc có liên quan đến nhiều cấp quản lý, mang tính chất môi trường và quản trị đô thị, đòi hỏi sự xử lý nội dung khéo léo, vừa đảm bảo tính khách quan, vừa tạo được sự thu hút đối với người xem. Quá trình xây dựng nội dung cho tuyến điều tra này thể hiện rõ sự sáng tạo và linh hoạt của ê kíp khi kết hợp nhiều hình thức thể hiện khác nhau. Thay vì chỉ ghi hình hiện trường theo cách truyền thống, nhóm phóng viên đã sử dụng flycam để tái hiện không gian ven sông với góc nhìn toàn cảnh, từ đó giúp người xem hình dung rõ mức độ ảnh hưởng của việc đổ phế thải tới dòng chảy và cảnh quan. Bên cạnh đó, phóng viên còn sử dụng ghi hình bí mật khi tiếp cận các điểm trung chuyển vật liệu không phép, thu âm lời trao đổi trực tiếp giữa người dân và các cá nhân bảo kê hoặc liên quan đến hoạt động sai phạm. Trên nền những cảnh quay này, ê kíp đã lồng ghép lời dẫn mạch lạc, phân tích từng lớp thông tin theo trình tự hợp lý, từ hiện tượng đến bản chất, từ sai phạm cụ thể đến lỗ hổng trong quản lý.

Một điểm mạnh khác thể hiện ở việc Báo Dân Việt đã tích cực áp dụng đồ họa và infographic trong quá trình tổ chức nội dung video, với tỷ lệ sử dụng đạt khoảng 45% trên tổng số video được sản xuất trong hai năm 2023- 2024. Trong số đó, khoảng 20% video sử dụng đồ họa cơ bản như biểu đồ, bản đồ, sơ đồ quy trình hoặc dòng thời gian nhằm minh họa diễn biến sự việc, trong khi 25% còn lại khai thác infographic nâng cao, kết hợp giữa hình ảnh động, dữ liệu trực quan và chữ viết sinh động để tái hiện dòng tiền, mối quan hệ hoặc các chuỗi sự kiện phức tạp.

Biểu đồ. Tỷ lệ sử dụng đồ họa trong quá trình tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra của báo điện tử Dân Việt giai đoạn 2023 - 2024

Sự tăng cường ứng dụng này cho thấy Dân Việt đã bước đầu hình thành tư duy kể chuyện bằng dữ liệu (data storytelling), đặc biệt hữu hiệu trong các đề tài điều tra về đất đai, tài chính, đấu thầu hay môi trường, nơi những con số và chứng cứ trực quan đóng vai trò cốt lõi trong việc thuyết phục người xem. Ví dụ như bài viết “Nghệt thở giải cứu 190 con mèo sắp thành các món “tiểu hổ” (Bài 3)” đăng tải ngày 23/3/2023, nhóm phóng viên của báo điện tử Dân Việt đã sử dụng nhiều đồ họa kết hợp các infographic để làm sinh động, trực quan các số liệu như:

Cấu trúc dựng phim của các video phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt thể hiện sự cân đối hài hòa giữa phần quay bí mật (quay lén) và hình ảnh công khai hoặc phỏng vấn, với tỷ lệ trung bình khoảng 40% và 60% trên tổng thời lượng video. Phỏng vấn sâu lãnh đạo Ban Bạn đọc cho thấy⁽²⁾, các đoạn quay bí mật chiếm khoảng 40%, thường xuất hiện trong những tác phẩm điều tra chuyên sâu, phản ánh hành vi sai phạm hoặc gian lận, mang lại bằng chứng chân thực và sức nặng cho câu chuyện. Tuy nhiên, các cảnh này luôn được kiểm duyệt kỹ lưỡng để bảo đảm tuân thủ quy định pháp lý và đạo đức nghề nghiệp. Ngược lại, phần hình ảnh công khai và phỏng vấn chiếm khoảng 60% bao gồm các cuộc trò chuyện với nhân vật chính, nhân chứng, chuyên gia, đại diện cơ quan chức năng cùng những cảnh tư liệu, footage minh họa sinh động. Sự kết hợp hợp lý này giúp phóng sự vừa có chiều sâu thông tin, vừa tạo nhịp điệu tự nhiên, tăng sức hấp dẫn và độ tin cậy cho toàn bộ tác phẩm.

3.3. Hạn chế trong tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt

Tổ chức nội dung còn nhiều rào cản, khó khăn do hạn chế về điều kiện tác nghiệp, chất lượng hình ảnh và tiến độ xử lý nội dung điều tra. Quá trình thu thập hình ảnh thật, ghi lại hiện trường hay hành vi vi phạm đòi hỏi phóng viên phải trực tiếp dẫn thân vào môi trường thực tế, nơi điều kiện tác nghiệp không phải lúc nào cũng thuận lợi. Một số vụ việc diễn ra ở vùng sâu, vùng xa hoặc trong bối cảnh phức tạp khiến việc ghi hình đầy đủ, sắc nét trở nên khó khăn. Nhiều trường hợp vì lý do an toàn và bảo mật, phóng viên buộc phải sử dụng thiết bị quay ngụy trang hoặc ghi hình bí mật, làm cho chất lượng hình ảnh đôi khi chưa đạt tiêu chuẩn kỹ thuật cao. Ví dụ như trong bài “Mánh khéo để “thần tốc” dựng nhà xưởng trái phép trên đất nông nghiệp tại Hà Nội” đăng ngày 29/2/2024 nhóm phóng viên phải mất nhiều tuần bám địa bàn, men theo các lối mòn xung quanh khu đất nông nghiệp để ghi hình, nhưng do khu vực này nằm quanh khu vực nhiều cây cối um tùm, tín hiệu thiết bị kém, ánh sáng hạn chế, địa hình hiểm trở nên nhiều đoạn hình ảnh bị rung, mờ, khó bắt được toàn cảnh sai phạm. Hay ở phóng sự “Dân liên tiếp “bắt quả tang” nhiều trại lợn xả thải gây ô nhiễm môi trường” đăng ngày 6/11/2024, để đảm bảo an toàn và tránh bị phát hiện, phóng viên phải sử dụng camera mini giấu kín trong túi áo để quay cảnh nhiều cơ sở chăn nuôi đang xả thải gây ô nhiễm môi trường nghiêm trọng vào ban đêm đúng như tố cáo của người dân, khiến hình ảnh thu được dù chân thực nhưng chưa đạt chất lượng tối ưu. Tuy vậy, những hạn chế này không phản ánh sự yếu kém mà là hệ quả tất yếu khi tòa soạn đặt ưu tiên cao nhất cho tính chính xác, an toàn và tuân thủ pháp lý.

Nhân lực chuyên sâu cho mảng video vẫn chưa đáp ứng đủ khối lượng công việc ngày càng lớn. Việc sản xuất phóng sự điều tra bằng video không chỉ đòi hỏi kỹ năng báo chí mà còn cần trình độ quay, dựng, biên tập, xử lý âm thanh và đồ họa. Hiện nay, không ít phóng viên phải kiêm nhiệm nhiều công đoạn trong cùng một sản phẩm, từ điều tra đến quay và dựng hậu kỳ. Áp lực công việc khiến họ khó có thời gian đầu tư sâu cho phần sáng tạo, xây dựng phong cách thể hiện hay thử nghiệm công nghệ mới. Hệ quả là một số video tuy giàu giá trị thông tin nhưng còn hạn chế về yếu tố nghệ thuật hoặc chưa phát huy tối đa lợi thế của hình thức đa phương tiện. Hạn chế này phần lớn mang tính khách quan, bắt nguồn từ việc nguồn lực nhân sự và trang thiết bị chưa tương xứng với yêu cầu phát triển của loại hình báo chí điều tra bằng hình

ảnh. Ví dụ có thể thấy rõ ở phóng sự “Công ty Hóa chất Việt Trì bị xử phạt gần 1 tỷ đồng vì xả thải ô nhiễm môi trường” đăng tải ngày 26/5/2023, nơi một phóng viên Dân Việt phải tự mình thực hiện toàn bộ quy trình sản xuất: từ tìm kiếm nguồn tin, thâm nhập thực địa, ghi hình bằng thiết bị cầm tay, đến dựng hậu kỳ, lồng tiếng và thiết kế đồ họa đơn giản. Tuy phản ánh được đầy đủ bản chất vụ việc và đạt hiệu quả xã hội nhất định, nhưng đoạn video vẫn chưa thực sự nổi bật về hiệu ứng thị giác, thiếu biểu đồ trực quan thể hiện mức độ ô nhiễm hay sơ đồ tổ chức cho thấy mối liên hệ giữa các đơn vị liên quan.

Khâu phân phối và tối ưu hóa nội dung video trên các nền tảng số. Dù tòa soạn đã đẩy mạnh xu hướng báo chí đa nền tảng, việc lan tỏa sản phẩm trên YouTube, TikTok hay Facebook vẫn chưa thật đồng bộ. Nhiều video có giá trị nội dung và thông điệp xã hội rõ rệt nhưng chưa được tối ưu hóa để tiếp cận đông đảo công chúng. Nguyên nhân là do hoạt động truyền thông hậu xuất bản còn phụ thuộc nhiều vào bộ phận biên tập nội dung, trong khi đội ngũ chuyên trách về marketing kỹ thuật số còn hạn chế. Thực tế này cho thấy dù Dân Việt đã đi trước trong sản xuất video điều tra, song vẫn cần hoàn thiện hơn chiến lược tổ chức lan tỏa sản phẩm để hiệu quả truyền thông tương xứng với chất lượng tác phẩm.

4. Một số giải pháp nâng cao chất lượng tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt thời gian tới

Một là, để nâng cao chất lượng tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra trên Báo điện tử Dân Việt, trước hết, cần tiếp tục hoàn thiện quy trình sản xuất theo hướng chuyên nghiệp hóa và hiện đại hóa. Mỗi khâu từ lựa chọn đề tài, thu thập thông tin, dựng hình, biên tập đến hậu kỳ cần được chuẩn hóa theo quy trình thống nhất, có hướng dẫn chi tiết và tiêu chí đánh giá rõ ràng. Việc thiết lập bộ quy tắc biên tập riêng cho mảng video điều tra sẽ giúp kiểm soát tốt hơn tính chính xác, đảm bảo tính pháp lý, đồng thời nâng cao tính thẩm mỹ và sức hấp dẫn của tác phẩm. Cụ thể, bộ quy tắc này có thể quy định rõ tiêu chí về xác minh nguồn tin, quy trình xin phép ghi hình nhân vật, sử dụng thiết bị quay nguy trang đúng giới hạn pháp luật, cũng như cơ chế kiểm duyệt nội dung nhạy cảm trước khi công bố. Bên cạnh đó, quy tắc biên tập còn hướng dẫn phóng viên cách thể hiện hình ảnh một cách thẩm mỹ, đảm bảo bố cục, ánh sáng, âm thanh và ngôn ngữ truyền hình phù hợp để tác phẩm không chỉ chính xác mà còn

có sức hấp dẫn, tạo cảm xúc và thuyết phục công chúng. Đây chính là “bộ lọc kép” kết hợp giữa tính pháp lý, tính chuẩn mực và tính sáng tạo, giúp nâng chất lượng video điều tra lên một tầm chuyên nghiệp.

Hai là, Dân Việt cần đầu tư mạnh hơn cho nguồn nhân lực chuyên sâu, đặc biệt là đội ngũ phóng viên, biên tập viên, kỹ thuật viên có kỹ năng về quay dựng, xử lý đồ họa và kể chuyện bằng hình ảnh. Tòa soạn có thể tổ chức các khóa đào tạo định kỳ, mời chuyên gia trong và ngoài nước chia sẻ kinh nghiệm về sản xuất phóng sự điều tra đa phương tiện. Việc khuyến khích phóng viên học hỏi công nghệ mới như AI trong dựng phim, xử lý âm thanh hoặc phân tích dữ liệu sẽ giúp tiết kiệm thời gian, nâng cao hiệu quả tổ chức nội dung và mở rộng chiều sâu sáng tạo.

Ba là, phóng viên báo điện tử Dân Việt cần tăng cường ứng dụng công nghệ số và storytelling bằng dữ liệu trong quá trình tổ chức nội dung video. Việc khai thác đồ họa chuyển động, bản đồ tương tác, biểu đồ dữ liệu và mô phỏng 3D không chỉ giúp người xem dễ hiểu hơn mà còn tạo nên sức thuyết phục mạnh mẽ cho các bằng chứng điều tra. Song song, Báo điện tử Dân Việt xây dựng ngân hàng tư liệu số hóa và hệ thống quản lý nội dung tập trung sẽ giúp tòa soạn tái sử dụng, liên kết và phát triển các đề tài một cách linh hoạt hơn.

Bốn là, báo điện tử Dân Việt cần đẩy mạnh hoạt động phân phối, tối ưu hóa và quảng bá video điều tra trên các nền tảng số. Dân Việt cần thiết lập đội ngũ chuyên trách về marketing kỹ thuật số để tối ưu thuật toán tìm kiếm, gắn thẻ nội dung phù hợp và xây dựng chiến dịch truyền thông đa kênh cho mỗi phóng sự. Việc chuyển thể những đoạn nội dung nổi bật thành các video ngắn phù hợp với TikTok, YouTube Shorts hay Reels cũng sẽ giúp lan tỏa thông điệp nhanh hơn, tiếp cận nhóm khán giả trẻ năng động và tạo hiệu ứng xã hội tích cực.

Năm là, phóng viên báo điện tử Dân Việt cần chú trọng hơn tới yếu tố nhân văn và giá trị xã hội trong tổ chức nội dung video điều tra. Mỗi tác phẩm không chỉ dừng lại ở việc phơi bày sự thật mà phải hướng tới khơi gợi suy ngẫm, thúc đẩy hành động tích cực và nuôi dưỡng niềm tin công chúng vào công lý. Để đạt được điều đó, các video nên được xây dựng theo hướng cân bằng giữa tính phản biện và tính giáo dục, giữa sự cứng rắn của điều tra và sự mềm mại của truyền thông nhân văn. Khi hội tụ được các

yếu tố này, phóng sự điều tra của Dân Việt sẽ không chỉ là sản phẩm báo chí chất lượng cao mà còn là tiếng nói có sức lan tỏa, góp phần khẳng định vị thế của tòa soạn trong kỷ nguyên truyền thông số.

5. Kết luận

Trong bối cảnh báo chí số phát triển mạnh mẽ, tổ chức nội dung video trong phóng sự điều tra đã trở thành yếu tố then chốt quyết định chất lượng, uy tín và sức lan tỏa xã hội của tác phẩm báo chí. Qua nghiên cứu thực trạng tại Báo điện tử Dân Việt giai đoạn 2023 đến 2024, có thể thấy tòa soạn đã xây dựng được quy trình tổ chức nội dung video tương đối bài bản, phát huy hiệu quả vai trò của hình ảnh, tư liệu và cách kể chuyện đa phương tiện trong việc phản ánh sự thật, định hướng dư luận và thực hiện chức năng giám sát xã hội. Bên cạnh những kết quả tích cực, vẫn tồn tại một số hạn chế về chất lượng hình ảnh, nguồn nhân lực chuyên sâu và khâu phân phối nội dung trên nền tảng số, đòi hỏi những giải pháp đồng bộ như hoàn thiện quy trình sản xuất, tăng cường đào tạo, ứng dụng công nghệ số và chú trọng yếu tố nhân văn trong tổ chức nội dung. Việc triển khai hiệu quả các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao chất lượng phóng sự điều tra video của Báo điện tử Dân Việt, khẳng định vị thế của tòa soạn trong môi trường báo chí hiện đại và đóng góp thiết thực vào đời sống xã hội./.

Tài liệu tham khảo

(1) Đức Hiền (2015), Nhà báo điều tra, Nxb. Trẻ, Hà Nội, tr21.

(2) Phỏng vấn sâu nhà báo T, Ban Ban đọc, Báo điện tử Dân Việt, ngày 25/8/2025.

Tài liệu tham khảo

1. Đức Hiền (2015), Nhà báo điều tra, Nxb. Trẻ, Hà Nội

2. Vũ Văn Tiến (2015), Điều tra và dẫn thân trong nghề báo, Nxb. Công an nhân dân, Hà Nội.

3. Kovach Bill, & Rosenstiel Tom (2014), The Elements of Journalism: What Newspeople Should Know and the Public Should Expect (3rd ed.), Three Rivers Press.

4. Lê Thị Thanh Huyền (2021), Tổ chức sản xuất tác phẩm báo chí trong tòa soạn hội tụ: Lý luận và thực tiễn, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

5. Vũ Quang (2020), Phóng viên có nên xuất hiện trong phóng sự điều tra, Tạp chí Người làm báo điện tử ngày 07/10/2020.

6. Nguyễn Văn Dũng (2012), Cơ sở lý luận báo chí, Nxb. Lao động, Hà Nội.